

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Факультет ветеринарної медицини
“04” червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ветеринарні превентивні технології заразних хвороб
великої рогатої худоби

Галузь знань – Ветеринарна медицина
спеціальність - 211 – «Ветеринарна медицина» _____
освітня програма Ветеринарна медицина _____
Факультет Ветеринарної медицини

Розробник: Ситнік Віталій Анатолійович к.вет.н., доцент кафедри ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни

Ветеринарні превентивні технології заразних хвороб великої рогатої худоби

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	211 – «Ветеринарна медицина»	
Освітня програма	Ветеринарна медицина	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна повний термін	
Курс (рік підготовки)	6	
Семестр	12	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	год.	
Лабораторні заняття	30 год.	
Самостійна робота	75 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	3 год.	

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Мета опанування методик та технологій лікарської справи в діагностиці, лікуванні та профілактиці інфекційних хвороб великої рогатої худоби

Завдання:

- вміти оцінювати епізоотичний стан тваринницьких об'єктів, місцевості, пасовищ, водоймищ та інших об'єктів;
- ознайомити магістрів з структурою та особливостями роботи бактеріологічного, серологічного та вірусологічного відділів лабораторії ветеринарної медицини;
- вивчити методику складання протиепізоотичних заходів по забезпеченню благополуччя господарств, населених пунктів щодо інфекційних та інвазійних хвороб;
- опанувати методику проведення дезінфекції, дезінвазії, дезінсекції та дератизації тваринницьких ферм та інших об'єктів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- принципи контролю за охороною території України або її окремих регіонів від занесення з територій інших країн збудників транскордонних та інших заразних хвороб тварин;
- організацію і проведення планових діагностичних досліджень і профілактичних обробок проти інфекційних та інвазійних хвороб;
- заходи біобезпеки щодо охорони навколишнього середовища і тваринницьких об'єктів від проникнення збудників заразних хвороб;
- здійснювати контроль за дотриманням обслуговуючим персоналом ветеринарно-санітарних правил утримання та забезпечення благополуччя тварин;
- як організовувати профілактичну дезінфекцію, дезінвазію, дезінсекцію та дератизацію тваринницьких ферм та інших об'єктів;
- вивчити методику складання протиепізоотичних заходів по забезпеченню благополуччя господарств, населених пунктів щодо інфекційних та інвазійних хвороб;
- ознайомитись з існуючими Державними стандартами лабораторної діагностики інфекційних хвороб тварин бактеріальної, мікологічної та вірусної природи;
- повну схему лабораторної діагностики найважливіших бактеріальних інфекцій;
- нові методи серологічної діагностики інфекційних захворювань тварин (ІФА, РІФ, ПЛР та ін.);
- методики зажиттєвої діагностики інфекційних хвороб жуйних;
- ефективність сучасних протимікробних лікарських засобів широкого спектру дії;
- морфологічні зміни крові жуйних тварин при застосуванні протимікробних лікарських засобів;
- біохімічні зміни крові у жуйних при застосуванні протимікробних лікарських засобів;
- сучасну динаміку найбільш поширених в Україні інфекційних хвороб великої рогатої худоби.

вміти:

- передбачити можливість виникнення і поширення хвороб жуйних тварин;
- своєчасно визначати прогноз щодо перебігу і закінчення хвороби;
- запобігати виникненню ускладнень у тварин при щепленні, введенні лікарських речовин, сироваток, тканинних препаратів, проведенні хірургічних операцій, проведенні масових ветеринарних обробок, транспортуванні тварин тощо;
- проводити санацію тваринницьких приміщень хімічними, біологічними і фізичними методами;
- проводити перевірку ветеринарних документів, транспортних засобів, огляд тварин та підконтрольних вантажів, що імпортуються,

- експортуються, є транзитними чи перевозяться в межах держави;
- організовувати і проводити профілактичний карантин;
- оформити експертизи при завершенні досліджень;
- організувати заходи з ліквідації транскордонних та емерджентних хвороб великої рогатої худоби;
- проводити заходи щодо недопущення зараження фахівців ветеринарної медицини хворобами, спільними для тварин і людей, при виконанні ними комплексу заходів, спрямованих на ліквідацію хвороби;
- проводити заходи щодо недопущення зараження обслуговуючого персоналу хворобами, спільними для тварин і людей, при догляді за інфекційно хворими тваринами.

НАБУТТЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- Здатність приймати обґрунтовані рішення;
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- Здатність оцінювати і забезпечувати якість виконаних робіт.

фахові (спеціальні) компетентності (ФК):

- Здатність організовувати і проводити епізоотологічне обстеження підприємств;
- Здатність організовувати і проводити лабораторні і спеціальні дослідження й аналізувати їх результати;
- Здатність планувати, організовувати та реалізовувати заходи з лікування тварин заразної та не заразної етіології;
- Здатність розробляти стратегії профілактики хвороб різної етіології;
- Здатність організовувати, здійснювати і контролювати ветеринарний документообіг.

Програмні результати навчання (ПРН) ОП:

- Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для людей та тварин;
 - пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження;
 - формулювати висновки на основі обраних методів лікування та профілактики заразних хвороб за певних технологічних процесів у скотарстві;
 - Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин;
 - Здійснювати облікову звітність під час фахової діяльності.
- **Компетенції першого дня**

• *До основних компетенцій першого дня належать:*

- 1. Демонструвати розуміння етичних та правових рамок, в яких має працювати лікар ветеринарної медицини, включаючи професійні аспекти, аспекти, що пов'язані з благополуччям тварин, власників тварин, громадським здоров'ям, суспільні та екологічні аспекти, пов'язані з професійною діяльністю
- 3. Демонструвати базові знання з організації, управління та законодавства, пов'язаного з ветеринарною практикою. Розуміти економічний та емоційний контекст, в якому працює лікар ветеринарної медицини
- 4. Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності; демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці
- 7. Належно оформляти клінічну документацію та документи для власників тварин, а також, за необхідності, звіти про клінічні випадки у формі, задовільній для відповідної аудиторії
- 9. Вміти критично мислити, здійснювати перегляд та оцінку літератури та презентацій
- 11. Демонструвати здатність критично аналізувати докази, справлятися з неповною інформацією, вирішувати непередбачувані ситуації та адаптувати знання, вміння і практичні навички до різних виробничих ситуацій
- 16. Отримувати точну та об'єктивну історію окремої тварини або групи тварин, а також їх утримання та стану навколишнього середовища
- 19. Розробляти відповідні плани лікування пацієнтів та проводити лікування в інтересах кожної тварини під опікою, використовуючи доступні ресурси, а також надавати відповідні власні міркування щодо охорони здоров'я тварини та людини та навколишнього середовища
- 25. Розпізнавати ознаки можливих захворювань тварин, що підлягають повідомленню до відповідних державних органів, зоонозів, а також ознак жорстокого поводження з тваринами та вживати відповідних заходів, у тому числі повідомляти відповідні органи влади.
- 26. Отримувати доступ до відповідних джерел інформування та Законодавства, що стосуються догляду за тваринами та забезпечення їх благополуччя, переміщення тварин, нотифікацій щодо догляду за тваринами та їх добробутом, переміщенням тварин, хвороб, що підлягають повідомленню, використання лікарських засобів, включаючи відповідальне використання антимікробних препаратів.
- 38. Консультувати населення та впроваджувати програми профілактики та ліквідації хвороб відповідно до захворювання та виду тварин, прийнятих стандартів здоров'я тварин, їх добробуту, громадського здоров'я та охорони навколишнього середовища.

• *Компетенції першого дня, які мають підтримувальний характер:*

- 1. Демонструвати розуміння етичних та правових рамок, в яких має працювати лікар ветеринарної медицини, включаючи професійні аспекти, аспекти, що пов'язані з благополуччям тварин, власників тварин, громадським здоров'ям, суспільні та екологічні аспекти, пов'язані з професійною діяльністю.

- 4. Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності; демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці.
- 11. Демонструвати здатність критично аналізувати докази, справлятися з неповною інформацією, вирішувати непередбачувані ситуації та адаптувати знання, вміння і практичні навички до різних виробничих ситуацій.
- 12. Використовувати професійні здібності для сприяння розвитку ветеринарних знань та реалізації концепції "Єдине здоров'я" з метою сприяння здоров'ю, безпеці та благополуччю тварин, людини і навколишнього середовища, а також досягнення Цілей сталого розвитку ООН.
- Компетенції першого дня, які мають додатковий характер:
- 16. Отримувати точну та об'єктивну історію окремої тварини або групи тварин, а також їх утримання та стану навколишнього середовища.
- 23. Чітко комунікувати та співпрацювати з діагностичними установами, включаючи надання ними відповідних результатів для формування історії хвороби відповідного пацієнта.
- 24. Використовувати базове діагностичне обладнання та ефективно проводити обстеження тварин відповідно до конкретного випадку, згідно з належною практикою охорони здоров'я та біобезпеки і чинними нормативними документами. Розуміти внесок цифрових інструментів та штучного інтелекту у теорію і практику ветеринарної медицини.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

– повного терміну денної форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Емерджентні захворювання ВРХ														
Тема 1. Туберкульоз ВРХ як емерджентне захворювання	1	12	2		3		7							
Тема 2. Бруцельоз ВРХ	2	12	2		3		7							
Тема 3. Псевдотуберкульоз ВРХ	3	12	2		3		7							
Змістовий модуль 2. Транскордонні захворювання ВРХ														
Тема 4. Яшур емерджентне транскордонне захворювання історіко-порівняльна характеристика	4	12	2		3		7							

заходів з ліквідації інфекції													
Тема 5. Вірусний дерматит великої рогатої худоби поширення та особливості вакцинопрофілактики	5	12	2		3		7						
Тема 6. Інфекційний ринотрахеїт великої рогатої худоби	6	12	2		3		7						
Змістовий модуль 3. Інфекційні хвороби ВРХ з гострим перебігом													
Тема 7. Сибірка ВРХ		12	2		3		7						
Тема 8. Особливості превентивних заходів за анаеробних інфекцій	8	12	2		3		7						
Тема 9. Чума великої рогатої худоби та світовий досвід її ліквідації	9	12	2		3		7						
Змістовий модуль 4. Особливості перебігу та діагностики латентних і повільноперебігаючих захворювань													
Тема 10. Особливості перебігу та діагностики латентних захворювань на прикладі паратуберкульозу	10	12	2		3		7						
Тема 11. Особливості перебігу губчастоподібної енцелофолопатії	11	12	2		3		7						
Тема 12. Лейкоз великої рогатої худоби	12	12	2		3		7						
Змістовий модуль 5. Факторні хвороби ВРХ													
Тема 13 Некробактеріоз	13	12	2		3		7						
Тема 14 Особливості перебігу, діагностики та ліквідації бактеріальних хвороб молодняку	14	12	2		3		7						
Тема 15 Особливості перебігу, діагностики та ліквідації вірусних хвороб молодняку	15	12	2		3		7						
Разом за змістовим модулем 1	15/30/75		15	30			75						
Усього годин	120												

3. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації, ієрсиніозів	2
2	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації, лістеріозу	2
3	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиєпізоотичні заходи при кампілобактеріозі	2
4	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиєпізоотичні заходи при мікоплазмозі	2
5	Етіопатогенез та заходи з ліквідації контагіозної плевропневмонії	2
6	Етіопатогенез та заходи з ліквідації злякисної катаральної лихоманки	2
7	Лептоспіроз ВРХ	2
8	Хламідіоз ВРХ	2
9	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиєпізоотичні заходи при стахіботріотоксикозі	2
10	Епізоотологічні та патологоанатомічні особливості аспергільозу	2
11	Епізоотологічні та превентивні заходи щодо трихофітії	2
12	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації сказу у жуйних тварин	2
13	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації правцю і ботулізму у жуйних тварин	2
14	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації Злякисного набряку і ЕМКАРу у жуйних тварин	2
15	Особливості перебігу та превентивні заходи з інфекційної ентеротоксемії телят.	2
16	Превентивні заходи щодо колібактеріозу телят	2
17	Превентивні заходи щодо пастерельозу і стрептококозу телят	2
18	Превентивні заходи щодо сальмонельозу телят	2
19	Вакцинопрофілактика та превентивні заходи за парагрипу телят	2

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації правцю у жуйних тварин	6
2	Імунобіологічна корекція мікрофлори кишечника запорука у профілактиці інфекційних хвороб тварин та підвищенні показників продуктивності тварин. Обмежуючі заходи у скотарстві за кодексом наземних тварин	12
3	Епізоотологічні особливості, превентивно-профілактичні та протиєпізоотичні заходи при рикетсіозі	4
4	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації вірусної діареї	6
5	Особливості перебігу, діагностики та ліквідації вірусної діареї	4
6	Ветеринарний обіг	12
7	Ветеринарна звітність	12
8	Планування протиєпізоотичних заходів	12
9	Організація протиєпізоотичних заходів при ліквідації інфекційних хвороб	4

5. Засоби діагностики результатів навчання: екзамен, модульні тести.

6. Методи навчання: практичний метод (практичні заняття).

7. Методи оцінювання: усне опитування, модульні тестування, екзамен.

Форми організації контролю знань, система оцінювання – контроль знань здійснюється шляхом виконання студентами лабораторних робіт, виступів з доповідями, складання модульних контрольних робіт за модульно-рейтинговою системою.

Поточний контроль знань студентів здійснюється на лабораторних заняттях і полягає в проведенні попереднього контролю знань, умінь і навичок студентів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування завдань з їх обговоренням, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному освітньому (кваліфікаційному) рівні або на окремих його завершених етапах.

Підсумковий контроль включає модульну форму підсумкового контролю після закінчення логічно завершеної частини лекційних та практичних занять і його результати враховуються при виставленні підсумкової оцінки.

Семестровий контроль проводиться у формі екзамену (12-й семестр) в обсязі навчального матеріалу і в терміни, встановлені навчальним планом.

8.1. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.2. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	<i>НАПРИКЛАД:</i> роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	<i>НАПРИКЛАД:</i> списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	<i>НАПРИКЛАД:</i> відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

8. Навчально-методичне забезпечення:

електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=86>;

конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);

методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти.

- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;

9. Рекомендовані джерела інформації

1. Hartmann K., Sykes J. (ред.). *Canine Infectious Diseases: Self-Assessment Color Review*. Boca Raton: CRC Press, 2018. 288 с.
2. Holubovska O. A., Andreichyn M. A., Shkurba A. V. [et al.]; ed. by Holubovska O. A. *Infectious Diseases: textbook*. Kyiv: AUS Medicine Publishing, 2018. 664 p.
3. Melnyk V. V., Martyniuk O. G., Nedosiekov V. V., Radzykhovskiy M. L. *Glossary of epidemiological terms: study guide*. Kyiv: NUBiP of Ukraine, 2024. 104 p.
4. MSD veterinary manual [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.msddvetmanual.com/>
5. Radostits O. M., Gay C. C., Hinchcliff K. W., Constable P. D. *Veterinary Medicine: A Textbook of the Diseases of Cattle, Horses, Sheep, Pigs, and Goats*. 11th ed. Saunders Elsevier, 2014. 2065 p.
6. Sykes J. E. (ред.). *Greene's Infectious Diseases of the Dog and Cat*. 5th ed. St. Louis: Elsevier, 2022. 1818 с.
7. Thrusfield M. *Veterinary Epidemiology*. 4th ed. Wiley-Blackwell, 2018. 888 p.
8. Weese J. S., Evason M. (ред.). *Infectious Diseases of the Dog and Cat: A Color Handbook*. Boca Raton: CRC Press, 2019. 320 с.
9. Ветеринарний простір [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.vet.ua/>
10. Всесвітня організація охорони здоров'я тварин [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.woah.org/en/home/>
11. Навчально-методичне забезпечення: електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України elearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1511>)
12. Законодавство України про ветеринарну медицину. За ред. П.П. Достоевського та В.І. Хоменко. - К.: Урожай. - 1999.-592 с.
13. Литвин В.П., Ярчук Б.М./Загальна епізоотологія/ К. - 1995. - 256 с.
14. Литвин В.П., Олейник Л.В., Корнієнко Л.М. та ін.. Факторні хвороби сільськогосподарських тварин.- К.:Аграрна наука, 2002.-400с
15. Литвиненко В.М., Мельник В.В., Недосєков В.В., Мартинюк О.Г., Сорокіна Н.Г. Епізоотологія у схемах і діаграмах. Навчальний посібник. Київ НУБіП - 2022. - С.310.
16. Ярчук Б.М., Вербицький П.І., Литвин В.П., Корнієнко Л.Є., Домбровський О.Б., Тирсін Р.В., Корнієнко Л.М. Загальна епізоотологія. /Б.М. Ярчук, П.І. Вербицький, В.П. Литвин/ Підручник – Біла Церква. – 2002. – 656 с.
17. Галатюк О.Є., Радзиховський М.Л. Організація профілактичних та оздоровчих заходів при інфекційних хворобах тварин/О.Є. Галатюк, М.Л. Радзиховський. Методичний посібник. –Житомир. – 2013. – 456 с.

– допоміжні;

1. Корнієнко Л.Є., Наливайко Л.І., Недосєков В.В., Ушкалов В.О., Ярчук Б.М., Корнієнко Л.М., Дудніков Л.А. Інфекційні хвороби птиці/ - 2012. - 528 с.
2. Недосєков В.В., Макаров В.В., Мельник В.В. Посібник по викоріненню хвороб шляхом стемпінг-аут/ В.В. Недосєков, В.В. Макаров, В.В. Мельник. Навчальний посібник. – Київ. -2011. – 123 с.
3. Корнієнко Л.Є., Бусол В.О., Недосєков В.В., Ушкалов В.О., Головка А.М., Корнієнко Л.М., Ярчук Б.М., Дудніков Л.А. Інфекційні хвороби тварин з везикулярним синдромом/ Л.Є. Корнієнко, В.О. Бусол, В.В. Недосєков. Навчальний посібник /За редакцією Л.Є. Корнієнка. – Біла Церква. – 2010. – 272 с.
4. Недосєков В.В., Макаров В.В. Міжнародна класифікація хвороб і особливо небезпечні інфекції тварин/ В.В. Недосєков, В.В. Макаров. Навчальний посібник. - Київ. – 2010. 120 с.

13. Інформаційні ресурси

1. www.vet.gov.ua
2. www.rada.gov.ua
3. www.nau.ua
4. Законодавство України/ Верховна рада України. <http://zakon2.rada.gov.ua>
5. Епізоотологічний словник / В.В. Поліщук - 2013. <http://twin.nauu.kiev.ua/vet/vpol.nsf/b3266a3c17f9bb7085256b870069c0a9/80d1fd7045cca177c225730700364b9a?OpenDocument>
6. Спеціальна епізоотологія / А. Ф. Каришева - 2002. <http://medbib.in.ua/spetsialna-epizootologiya.html>
7. Бойко Н.І., Бойко Г.В., Литвиненко В.М., Напненко О.О. Лабораторна діагностика та вакцинопрофілактика захворювань птахів. Київ -2017. С. 551. http://dspace.nubip.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/5055/1/%d0%91%d0%be%d0%b9%d0%ba%d0%be_%d0%9b%d0%b0%d0%b1%20%d0%b4%d1%96%d0%b0%d0%b3%d0%bd%d0%be%d1%81%d1%82%d0%b8%d0%ba%d0%b0%20%d0%bf%d1%82%d0%b0%d1%85%d1%96%d0%b2.pdf